

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази један пут у месецу. Предплата је на целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 12.

У Сомбору, за Децембар 1896.

Год. XXVIII.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са овим бројем завршује „Школски Лист“ двадесетосму годину свога живота, те од нове 1897. године рад је, да ступи у име Божије у двадесетдевету.

Велике препоне има да савлађује лист овај, особито у материјалном погледу; доста је само да наведемо факт, како је прошле и ове године остало на дугу код претплатника преко 300 форината а. вр., а да и не спомињемо грдну суму, која се дугује администрацији овога листа, за многе прошле године.

Завршујући ову годину живота „Школског Листа“ умољавамо све пријатеље школе и педагошке књижевности, да потпомогну издавање овог — интересима православне српске школе и учитељства посвећеног — листа, те да похитају с обилатом претплатом. Све пак дужнике наше најозбиљније опомињемо, да својим дужностима, у најкраћем року, задоста учинити не пропусте; држимо да је сваки од њих поред уживања права и својих дужности свестан.

„Школски Лист“ ће и на даље остати прави и искрени заступник интереса православне српске вероисповедне школе и српског учитељства, и примаће радо ваљане чланке о васпитању и настави, који се не противе начелима свете православне вере и светињама народа српскога.

„Школски Лист“ ће излазити једанпут у месецу; претплата му је на целу годину 1 фор. 50 новч. а. вр. — Они учитељи који имају мању плату од 400 фор. а. вр., као и г. г. богослови и приправници добијају лист у пола цене т. ј. за 75 новч. — За Црну Гору претплата је на годину 1 фор. а. вр. а за Србију 4 динара у српском, или 2 форинта у аустријском новцу.

Ко нам скупи пет претплатника са целом, или десет претплатника с половном претплатом, добијаће по један примерак листа на дар.

Досадањој уваженој господи сараденицима овим изричемо нашу најтоплију благодарност, молећи их уједно, да нас и у идућој години својим радовима обилато потпомогну.

Ко не мисли листа држати, нека нам први број од идуће године обратном поштом поврати, да би се знали равнати.

Почињући од нове године штампаће се у „Школском Листу“ имена свих оних претплатника, који претплату послали буду.

У Сомбору, децембра 1896. године.

Уредништво и администрација „Школског Листа“.

ЈОВАН ЋУРИЋ

управитељ православне српске учитељске
школе у Пакрацу.

И опет један пример тешкога, али истрајнога учитељскога живота.

29. новембра (11. децембра) о. г. умрѐо је професор и привр. управитељ обновљене српске мушке учитељске школе пакрачке, Јован Ћурић. Стојећи пред отвореним гробом његовим, имамо последњу пошту да одамо човеку, који је већи део века свога у неуморном раду провео у школи; човеку, који је започео каријеру своју скромном службом народнога учитеља у једном од најзабитнијих места Војничке Крајине, а завршио је једном од највиших места, које народни учитељ постићи може; човеку, који све, што је постигао, има да захвали само своме труду и марљивости; човеку, који је своју необичну савесност засведочио и тиме, што је до задњег часа вршио дужност своју у школи, усред које га је и смрт затекла. Он је ту пошту у пуној мери заслужио од нас, и он, који је целог века свога учио друге, може још и сада, кад га нема више међу живима, примером својим учити омладину, како се служи школи и народу своме.

Јован Ћурић родио се 7. октобра 1853. у убавој Банији, у сеоцету Радоњи, близу Војнића код Г. Карловца, од сељачких родитеља. У Војнићу је свршио немачку школу, какове су тада по целој Крајини биле, а после тога трогодишњу учитељску школу у Петрињи. Прве је године учитељевао у свом завичају, у месту Купленском и у Раковцу. Године 1877. посла га тадашња генералкоманда у Беч на Paedagogium, где је слушао предмете из струке математско-природописне. Док је био у Бечу, уједно је учитељевао као помоћни учитељ у једној од бечких градских школа, јер је

директно говорио немачки. Вративши се оданде, учитељевао је од 1881—1883. у Примишљу, а онда доби место на грађанској школи у Новој Градишки, где је остао пуних десет година. Ту је стекао глас врло ревно и врсна учитеља.

Кад је пак год. 1894. Високи Школски Савет обзиром на велику оскудицу Србаља учитеља у краљевинама Хрватској и Славонији одлучио, да се у Пакрацу на ново отвори учитељска школа, која је 1878. затворена, највише се мислило о томе, коме да се повери управа тога завода. Требало је наћи човека, који потпуно познаје овдашње школске прилике, како би могао уредити овај завод сасвим онако, како се данас захтева. Избор паде на покојника и он дође пун одушевљења, у јесен 1894. у Пакрац. Без ученика, без професора, без учила, без школскога намештаја, нашао је овде само школску зграду, па је сада морао све сам из темеља градити. Искусна саветника нашао је у Високопреосвештеном Господину Епископу пакрачком Мирону Николићу, који му је на сваком кораку и збором и твором помагао. И тако ево већ након две и четврт године има ова школа три разреда са шездесет ученика, целокупан модерни намештај, библиотеку професорску и ученичку, учила за све предмете и гимнастичке справе. Његовом заслугом састављен је за ову учитељску школу наставни план сасвим онакав, какав је прописан и за кр. земаљске учитељске школе у Хрватској и Славонији, али је поред тога нарочита пажња посвећена оним предметима, који су нужни православним српским учитељима. Колико је ова учитељска школа и код виших земаљских власти стекла поверења види се и по томе, што је кр. земаљска влада у Загребу уступила овој учитељској школи овдашњу комуналну школу за вецбаоницу. Све ово уређено је у кратком времену од две године дана под покојниковим руководством, а тиме је заводу у главном дат онај правац, којим треба да ступа и у будућности.

Покојни Ђурић био је, као што је већ горе споменуто, неуморан у своме раду. Још као ђак у Бечу слушао је поред својих студија и предмете других струка. Био је нарочито добро верзиран у географији, у немачком језику, у цртању, економији и моделирању, поред тога, што се бавио главном својом струком, математиком и природописом. Био је и врло добар гимнастичар, па чак и у музици знао је главне ствари и свирао је у виолину. С тога је могао свакога професора у случају болести заменити, и било је часова, кад је он — професор математике и природних наука — замењивао болесна катихету на часу црквенога појања.

За ученике своје имао је много осећаја и љубави, а види се то по томе, што се бринуо, да готово свакоме од њих нађе какову било потпору. Његова је заслуга, што су многим овдашњим ученицима отворене најотменије грађанске куће, у којима су примљени као чланови фамилије, а његова је такођер заслуга, што се у Пакрацу за потпору сиромашних ђака скупи годишње у новцу

око 200 фор. поред тога, што на исту цел пада о беседама до 150 фор. За овдашње прилике ово су велике своте.

Према својим колегама био је увек добар друг. Знају то не само његове најближе колеге са завода, на ком је он служио, него и учитељи народних школа у месту и у околици, и то без разлике Срби и Хрвати. Свима је он био искрен друг, само ако су били честити и ваљани. И са свештенством одржавао је најлепшу слогу и пријатељство.

И усред тога рада затече га смрт, изненадна, нагла. Као што јунак пада на бојноме пољу посред боја с оружјем у руци, тако је и наш покојник пао на просветном пољу посред боја с оружјем у руци, тако је и наш покојник пао на просветном пољу посред школскога рада с књигом у руци. И ако је већ два месеца боловао, није у ревности и тачности својој хтео пропустити ни једнога школскога часа. Онако болан предавао је у школи по 22 часа недељно и обављао све управитељске послове. Па и на сам дан катастрофе био је у школи већ у 8 сати из јутра и одржао сва три прва часа. Тужио се до душе, да му није добро, другови су му саветовали, да иде кући и да ће га они у школи замењивати, али он о томе не хтеде ни чути. Али за време одмора у 11 сати, свлада га у зборници бол тако, да се срушио на земљу од слабости. Сад је, јадник, и сам видео, да му је крај, јер је својим друговима прошаптао: „finis! finis!“ Једва је пренесен кући, а након 36 сати не беше га више у животу. Не беше му суђено, да види овај завод уређен потпуно са четири разреда, са свима учитељским снагама и у свему онако, како је он желио. Не беше му суђено ни то, да дочека онај час, када ће први ученици ове школе поћи у народ као учитељи и делати у народу онако, како је он желио. Свему је томе смрт стала на пут. — 30. новембра (12. децембра) о. г. сахрањен је уз дубоку тугу својих колега, својих ученика и уз велико саучешће целокупнога овдашњег грађанства без разлике вере и народности, а то најбоље сведочи, како је за кратко време борављења свога овде у Пакрацу умео свуда стећи искрених поштовалаца. Оставио је иза себе удовицу са шестеро неопскрбљене деце.

Њега више нема. Али ученици његови, а и сви млади учитељи Србљи, нека задрже у срцима својима успомену о њему и нека се угледају у ревност, марљивост, тачност и савесност његову. Нека помисле на то, како је он био однегован и васпитан у школама крајишким, немачким, које нису имале кад да негују дух православног и српског, а он је ипак целога века свога радио у духу православног и српског. Тај његов пример нека и нама увек лебди пред очима.

Онда ће и он вечно живети међу нама.

Покој му души, а лака му црна земљица!

Пакрац, 1896.

Н. Ш.

ИЗВЕШТАЈ.

о српско-православним народним школама старо-бечејским за 1895/6. школску годину.

I.

Свакидашња школа.

По пропису „Уредбе за срп. народне школе од 1872. год.“ још за време великога одмора школског зготовио је местни школски одбор попис све за школу спососне деце, и то како за свакидању, тако и повторну, и дао је у месту уобичајеним начином објавити почетак школске 1895/6. године.

Школа је одпочета у понедељак 21. августа (2. септембра), и уписивање и примање деце трајаше 8 дана. Августа 28. (септ. 9.) предата су деца из нижих школа у старије разреде, која за прелаз способна бејаху, и одпочета су редовна предавања.

Септ. 22. (октоб. 4.) — као на имен — дан Њег. Величанства нашега краља Франц Јосифа I. — присуствовала су сва школска деца са г. г. учитељима на „Благодаренију“ за здравље и дуг живот Њ. Величанства.

У понедељак — 9. септ. у 10 часова пре подне, одржано је у св. храму призивање Св. духа, које је преч. госп. Јован Борота окружни протопресвитер ст. бечејски уз саслужење госпде свештеника Јована Степановог и Велимира Грегоровића благочино и торжествено извршио, и на коме присуствоваху сва школска деца са своји наставници.

Новембра 20. изјутра по свршеној св. литургији приступила је школска младеж са г. г. учитељима заједно — као уз божићњи пост — к тајни светегач причешћа, те тога дана не беху предавања у школама. Овако се исто догодило и 10. фебруара, као уз ускршњи пост.

Фебруара 12., 13. и 14. цео дан, а 15. до подне одржани су по свима школама полгодишњи испити, 16. и 17. фебр. беше одмор, а 19. одпочео је други течај. — Успех у предаваним предметима по свима школама показао се подпуно добар, изузев предградско-ковинску школу, у којој се већ неки назадак, нарочито из мађ. језика, према досадањим годинама опазио, што је дотичном учитељу од подписаног поверљиво и пријатељски на знање дато, које је исти учитељ и сам признао, наводећи да је отештао, да му рад у школи теже пада, и да је вољу на исти сасвим изгубио, чему је доказ, и то што је молбу ради умировљења свога надлежном месту већ поднео, на коју сваки дан решење очекује.

У Суботу 27. априла (9 маја) по решењу Сл. Еп. Шк. Одбора у Н. Саду одржана је школска свечаност у славу хиљадугодишњег опстанка краљевине Угарске. Свечаност је извршена по овом распореду: У 8 часова зајутра искупила су се школска деца

У средишњу школу у велику црквено-општинску дворану. Ту је подписани држао говор и разложио деци значај свечаности. За тим су деца декламовала српски и мађарски, а под руковођењем учитеља нотног појања и певања лепо и складно у два гласа одпевала неколике красне и патриотичне песмице. Свечаности овој осим наставничког тела, присуствовали су чланови местног поглаварства и више дечијих родитеља. По свршеној школској свечаности отишло се у св. цркву, где је одржано „благодареније,“ и деци је дат одмор тога дана у име светковања.

Маја 10/22. походио је све местне српске школе заменик епарх. школског референта велеуважени госп. Аркадије Варађанин, децу у њима преслушавао, и изјавио своје подпуно задовољство како са радом и успехом у школи, тако и са устројством, намештајем и училима школским.

Трећи дан Духова — 14. маја — беше и опет један радостан и свечан дан за школску дечицу, јер се тога дана држаше с њима мајска забава у варошком перивоју, где су деца цео дан до мрака провела задовољно и весело под надзором својих учитеља певајући, играјући и веселећи се. На ову дечију забаву стекао се силан свет без разлике вере и народности, те је делио радост дечију с њима заједно. На одржање ове свечаности даровала је политична општина на страну српске деце, и у име миленијске прославе једну стотину фор. авр.

Како је услед решења вис. кр. уг. министарства просвете, учитељ г. Паја Дамјановић на сопствену молбу — као *немоћан* и за даљи рад школски *неспособан* — 1 марта т. г. стављен у сталну мировину, а местни шк. одбор позван, да се за даље *неодложно* постара, то је овај наредио, да се тим начином упражњено место учитељско путем стечаја одмах попуни, а настава у школи и до избора учитеља повери свршеном клирику г. Љубомиру Бороти. По пошто се умировљени учитељ П. Д., из само њему познатих разлога са кривим наводима, — као што се доцније испоставило — притужио сл. епарх. шк. Одбору бачком против оваког расположеја м. шк. одбора, то овај нареди — не будући о правом стању *истинито* обавештен — да умировљени учитељ и надаље до свршетка школске године обуку деце вршити има. Доцније пак П. Д. — видећи осујећене своје материјалистичне намере и планове — (хтео је да ужива и учитељску плату и подпуну мировину), не хтеде у школи апсолутно ништа да ради, а видећи, да се крај шк. године и испити приближују, те не допушташе му образ, да пред испитно поверенство са радом или боље нерадом изађе, учини до сад нечувени, једног 33 годишњег учитеља недостојни, и сваке осуде и гнушања достојни корак, наиме: на 10 дана пред годишњи испит — маја 23. — на осмини табака хартије писмено јавља председништву срп. правосл. — цркв. општине „*да више од данас у школу долазити неће, јер није рад да своје здравље бадава*

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

учећи децу“, поред свега тога, што је редовно потпуну ми-
ровину у износу своје плате, послугу, стан и све пристојбе учи-
тељске уживао. Оваким поступком П. Д. морао се м. шк. одбор
побринути, да школа сама не остане, умолив и опет свршеног бо-
послова г. Љ. Б. да школу до свршетка године прихвати, чему се
овај и драговољно одазвао, те га је ујутру 24. маја потписани у
призутству члана м. шк. одбора Јована Михајловића у речену
школу одвео, да му је — по малом предиспиту — преда. Учитељ
пак. П. Д. не хтеде ни о каквом испиту чути наводећи „да нема
кад, јер има друга посла.“ Овај нечувени поступак учитеља П.
Д. у тој мери је увредио м. шк. одбор, да се овај надлежној
епарх. шк. власти пожалио, молећи, да се овакав учитељ због свог
поступка и бруталног понашања осетљиво казни, тим више, што
је сам се жалио, и код исте власти молио, да до свршетка шк.
године у школи као учитељ остане.

Јуна 2/14. одпочели су годишњи испити у нашим школама,
и то овим редом:

1. 2/14. јуна пре подне у салашкој школи код учитеља г.
Стевана Перића. — У школу ову уписало се у I. р. 14 м. 11 ж.
= 25, од ових 5 м. 6 ж. = 11 мађарске деце; у II. р. 9. м. 2 ж. =
11, од тих 4+5 мађ = 9; у III. р. 8 м. 7 ж. = 15; у IV. р.
9 м. свега 41 м. 20 ж. = 61 дете. До краја године остало је: у
I. р. 11 м. 8 ж. = 19; у II. р. 6 м. 3 ж. = 9; у III. р. 7 м.
6 ж. = 13; и у IV. р. 7 м. — свега 31 м. 17 ж. = 48. —
Успех у наукама показао се: у веронауци, српском, црквено-сло-
венском и мађарском језику, рачуну и природним наукама *врло*
добар, а у земљопису, краснопису, цртању, појању и певању
добар

2. Тога дана по подне држан је испит у другој салашко.
школи код учитеља г. Косте Дражића. Деце беше уписано; у I. р.
5+7 = 12; у II. р. 7+5 = 12; у III. р. 4+3 = 7; а у IV. р.
5+3 = 8, — свега 21+18 = 39. До краја школске године је
остало: у I. р. 5+6 = 11; у II. р. 7+4 = 11; у III. р. 4+2
= 6; а у IV. р. 5+2 = 7. — свега 21+14 = 35. Од женске
деце 4 је прешло у место. Успех је био: у веронауци, српском,
црквено-словенском и мађарском језику *врло добар*; у рачуну,
природним наукама (очигледној настави), земљопису, краснопису и
цртању *добар*, а у појању и певању *довољан*.

3. — У понедељак 3/15. јуна од 8 — $\frac{3}{4}$ 10 пре подне
био је испит у I. разреду средишње школе код подписаног. За
испитнога повереника у овој школи, одредио је био м. шк. одбор
свога члана и подиредседника благор. госп. Миту Радановића
адвоката. Но како је исти ту ноћ напрасно преминуо, то је место
њего био председник м. шк. одбора преч. г. Прота Јован Борота.
Деце је било уписано 39+28 = 67. До краја школске године
остало их је 35+25 = 60, изостало је 4+3 = 7, и то 2 м.

www.УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
прелазом на салаш, 1 м. сеобом у чуруг, а 1 м. због болести; 2 ж. прелазом у преградске школе и 1 ж. пресељењем у Сентомашј Успех по оцени госп. повереника био је из свију предмета *врло добар*, а из краснописа *добар*.

4. Од 10— $\frac{1}{2}$ 12 пре подне држан је испит у II. р. средишње школе код учитеља г. Јована Михајловића. Уписано је било $36+33 = 69$ деце. Оостало их је до краја године $32+30 = 62$. — Успех: из веронауке, српског и словенског језика, рачуна, очигледне наставе, краснописа, појања и певања *врло добар*, а из мађ. језика и цртања *добар*. — У овом, као и у III. разреду предавала је женској деци ручни рад гђа' Марија Жекићка, која је дечије радове оба разреда јавно на углед изложила и које су изасланице „Просветне задруге Српкиња“, као и друге присутне гђе и матере дечије прегледале, и похвално се о њима изразиле.

5. После подне био је испит у III. р. средишње школе код учитеља г. Љубомира Миловановог. — Овде се уписало $43+41 = 84$ детета. До краја године остало $38+31 = 69$. — Успех: из веронауке, српског и мађ. језика, рачуна, очигледне наставе, земљописа, појања и певања *вр. добар*; а из словенског читања, краснописа и цртања *добар*.

У уторак 4/16. јуна до подне у неколико је поремећен означени ред испита, јер се не могаše држати ни један због погребa г. Мите Радановића, јер на њему учествоваху сви учитељи са шк. децом.

6. Тога дана после подне предузети су испити у двама дољно-преградским школама, и то најпре у I. р. код учитеља Адама Чиплића од $2-\frac{1}{2}$ 4 часа. Код истога учитеља уписало се $44+35 = 79$ деце, од којих је до краја остало $43+31 = 74$. — Успех у наукама: из веронауке, српског и мађ. језика, рачуна, очигледне наставе, појања и певања *вр. добар*, а из писања *добар*.

7. Од $\frac{1}{2}$ 4—6 часова продужен је испит у II. и III. р. код учитеља Младена Поповића. Деце беше уписано: у II. р. $24+28 = 52$; у III. р. $20+18 = 38$, укупно $44+46 = 90$. До краја године остало их је у II. р. $21+27 = 48$; у III. р. $19+16 = 35$, укупно $40+43 = 83$. — Успех је био: у веронауци, словенском и мађ. језику, очигл. настави, земљопису, појању и певању *врло добар*; а у српском језику, рачуну, цртању и краснопису *добар*.

8. У среду 5/17. јуна пре подне свршен је испит у IV. мушком разреду код учитеља г. Јована Поповића. Ученика је било 57, а остало је до испита 52. — Успех: веронаука, српски и словенски језик, рачун, природне науке, цртање, појање и певање *врло добар*; мађ. језик, геометрија, земљопис и краснопис *добар*.

9. После подне тога дана био је испит у V. и VI. мушком разреду код учитеља г. Јована Чиплића. У ову школу уписало се: у V. р. 47, у VI. р. 24 свега 71; остало је до краја године у

V. p. 42, у VI. p. 19, свега. Успех је био из свију предмета *врло добар*.

10. У четвртак 6/18. јула до подне трајаше испит у IV., V. и VI. p. код учитељице гђе Катице Јелчић — Освалдове. Уписано беше: у IV. p. 41; у V. p. 24; а у VI. p. 9. свега 74 ученице. Од ових је свршило шк. годину у IV. p. 38; у V. p. 23, а у IV. p. 7, свега 68. — Изостало је 6. — Успех: веронаука, цркв. словенски и мађ. језик, рачун са ђеометријом природне науке, земљопис, повесница, краснопис, цртање, певање и ручни рад *врло добар*; српско читање и појање *добар*.

То после подне био је испит у ковинско-предградској школи. Учитељ је био сада већ умировљени г. Паја Дамјановић, а заменик му је од 10 последњих дана госп. Љубомир Борота сврш. клирик. Деце беше уписано у I. p. $14+14=28$; у II. p. $18+9=27$; у оба разреда $32+23=55$. — Што се успеха тиче, овај се није могао како ваља означити, ни потанко оценити, пошто правога учитеља не беше ту, а од заменика, који за ово неколико дана није могао ни децу још добро упознати, не може се никакав успех очекивати. Но ипак у колико се видети и дознати могло, успех се показао *врло слаб*, из чега следује: да г. П. Д., не само да није од пол-годишњег испита *ништа* даље радио, него је пренебрегао и забаталио и оно, што је већ постигао био, те тим несавесним радом хотимично и злонамерно поверену му школу и децу у њој напустио и упропастио, што му сада — као при расстанку са школом — никако на дику, него на највећу осуду служити мора.

Да прегледамо, како стоји са похађањем школе од стране за школу способне деце. По попису било је за ову 1895/6. шк. годину 515 м. и 484 ж., свега 999 деце. Од тога броја уписало се у све школе 424 м. 319 ж., свега 743 детета. Тако на поједину школу долази просечно по 67 деце, а то је најлепши број. Али у школу још није ишло 61 м. 175 ж. свега 256 деце, а то је преко четвртине. Ово се даје тим разјаснити, што многа деца станују по салашима, који су врло удаљени од школе, те им никако није могуће школу похађати; друго пак тим, што су у попису узета сва деца у целој грађанској години, која од августа месеца не навршују 6 година, те су многа слаба, неразвијена, и за науку неспособна, те остају за идућу шк. годину.

Што се пак успеха у школама односно у наукама тиче, он је био свуда потпуно добар и задовољавајући, изузев једино ковинско-предградску, о чему је већ горе спомена било. Тако дакле у овом погледу можемо бити потпуно задовољни, што како учитељству, које се својски трудило, тако и општини, за чију се школу и напредак трудило, на дику и понос служити може.

Здравствено стање школске деце било је ове године повољно, тако, да се у току године нису школе усљед болештина распуштати морале, нити настава у њима прекидати. Деца су у главном школу

врло уредно похађала, а томе је много допринело, што је местна полит. општина ове године на себе терет примила, те је школску сиротињу добро заодела. Не могу овом приликом м'уком прећи, а да не одам хвалу неколицини родољуба и пријатеља школе, којима на челу беше наш подбележник г. Глиша Миковић, и који су о св. Сави и ове, као и прошле године, приредили народну забаву, те су од лепе своте чистога прихода о врбици заодели леп број сироте шк. дечице новим лстњим оделом, те су и ови сиротани могли у лепом новом оделу уз остале саученике своје весело и од срца појати „Општеје воскресеније.“ — Хвала им! Живели!

У недељу 9/31. јуна пре службе божије искупила су се деца у своје разреде, где су им прочитане оцене, и заслужнима раздељене награде, које се састојаху из лепих и поучних књжица, што их је на ову целъ даровао м. шк. одбор и „Просветна Задруга Српкиња,“ чим је обдарено преко 100 дечице. Нека им је овде од мене у име награђених лепа и велика хвала! После св. литургије одржано је свечано „Благодареније,“ које је одслужио наш Преч. Госп. Прота Јован Борота са г. г. Јованом Степановим и Велимиром Григоровићем свештеницима, чим је ова школска година завршена, и деца на велики двомесечни одмор распуштена.

II.

Повторна школа.

Предавања у овој школи одпочета су 12/24. октобра 1895. — У њој је делало 6 учитељских снага, и то 4 у месту, а 2 на селиштима. — У месту су 2 учит. снаге обучавале мушку, а 2 женску децу. За школу ову било је 237 м. 229 ж. свега 466 деце. Уписало се од тога броја у млађе мушко одељење 27, а у више 43, свега 70 ученика; у ниже женско одељење 51, а у старије 58, свега 109 ученица, свега у месту $60+109 = 179$. — На селиштима пак, код г. Ст. Перића $19+5 = 24$; код г. К. Дражића $8+4 = 12$, укупно $27+9 = 36$ ученика, по овоме у свима разредима у месту и селишту било је уписано 97 м. 118 ж. = 215 деце. Приметити ми је овде, да су у целокупном броју способних и она деца, која похађају и друге средње заводе или шегртске школе, а овде међу похађајуће нису убројана. — Од броја фактично уписаних долази на свакога учитеља по 36 ученика. Настава је у овим школама држана по пропису закона зими по 5, а с пролећа и даље по 2 часа недељно.

Истити у овим школама, и то местним, држани су 28. априла (10. маја) о. г. овим редом: у вишем одељењу мушком код г. Адама Чиплића било је од 43 уписана присутно 16 ученика. Успех се показао: у веронауци *добар*, рачуну *добар*, читању *добар*, земљопису *добар*. — У нижем одељењу код г. Љуб. Миловановог било је од уписаних 27 на испиту 4 ученика. Успех је био: у библиј. пов. *довољан*, молитвама *добар*, рачуну *довољан*, читању *добар*, и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
www.писану доста добар. — У нижем женском одељењу код г. П. Дам-
јановића било је на испиту од 51 13. — Успех: веронаука добар,
рачун довољан, читање и писање довољан. — У вишем женском
одељењу код г. Младена Поповића од уписаних 58 присутно било
21. Успех: веронаука добар, рачун довољан, читање и писање до-
бар, и повесница довољан.

У салашким школама заказан је био испит за 2/14. мај на
Спасовдан после подне, и то прво код госп. Косте Дражића.
Од уписаних 12 било је на испиту 2. — Успех је у опште био
довољан; а код г. Стевана Перића нисам затекао — осим г. учи-
теља — ни једно дете. Тако је било и прошле године. Ова околност
пружа основна повода сумњи, да се све ово вољом самога г. учитеља
догодило, што — ако је истина — дотичном никако на дику слу-
жити не може.

III.

Забавиште.

О заводу овом кога већином издржава „Просветна Задруга
Српкиња“, али као о срп. вероисповедном, које под надзор м. шк.
управе спада, држим за дужност такођер извештај поднети. Завод
овај постоји још од год. 1887/8., који је отворила овдашња
„Просв. Задруга Српкиња“ на корист српске дечице, и труди се
свим силама, да га уз добивану припомоћ српске правосл. —
црквене и полит. општине ст. бечејске одржи на оном ступњу
напретка, на коме овакови заводи данас стоје. Задруга је изнајмила
за забавиште стан, који одговара законским прописима, снабдела
са нужним намештајем и училима, и приставила оспособљену за-
бавиљу, једном речи, уредила га је тако, да завод овај одговара у
свему законским наређењима, како у спољним, тако и унутарњим
односима, те је бојазан искључена, да му буди с које стране при-
говора бити може. Предавања се у њему држе сваки дан по 5
часова, од 9—11 пре, и од 2—4 после подне, осим среде и суботе
после подне и недеље и празника. Течај у забавишту је отворен 1.
авг. по рим., а завршен је јавним испитом на Иван-дан (6. јула
по нов. кал.) За одморно време по решењу задружне скупштине
служили су месеци јули у лето и јануар у зиму. Дечице је у њему
бивало између 30—50. За наставу се плаћа 30 н. месечне шко-
ларине, но сиротиња је и од тога ослобођена. На срце би метнуо
многome родитељу, да децу своју — бар ону од 4 и 5 година —
у забавиште шаље, јер нека буду уверени, да су тим дечици својој
много помогли, једно, што су им школу омилили, а друго, што су
децу за редовну школу у толико спремили, да ће им у овој посао
врло лако ићи. Ово могу посведочити сви они учитељи, који имају
прилике, да децу из забавишта примају. — Требало је само доћи
на испит тих малиша, па би се сваки о истинитости ове тврдње
потпуно уверио. Наравно, да је овоме много допринео труд и веш-

тина, као и леп начин поступања са децом од стране забавиље гђе Милице Савићеве Овај је дакле завод, по сво овдашње Српство врло благотворан, служи на дику и понос „Просветној Задрузи Српкиња,“ којој нека је и овде „Слава и хвала!“

Стеван Жекић м. шк. управитељ.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Радостне вести по школу. Из поузданог извора дознајемо, да је епархијска власт у Пакрацу од жупаније пожешке ових дана купила за 10.000 фор. такозвани „Тренков дворац“ у Пакрацу, који ће се справити и употребити за мушку учитељску школу и за интернат ученика. Нека је слава високопреосвештеном господину Мируну Николићу епископу и члановима епархијске управе пакрачке, који су из епархијског школског фонда тамошњег, ово стародревно здање са вртом заједно на страну учитељске школе српске у Пакрацу набавили, и који ће га — ако Бог да, — скоро преустројити и оправити дати, да може новом свом одређењу што боље одговорити.

Учители у Моравској. У Моравској има 423 учитеља грађанских школа, од којих 71 има плату од 950 фор., 141 учитељ има плату 850 фор., а 211 учитеља има плату од 800 фор. — У основним школама има 3458 учитеља од којих 575 имају плате по 750 фор., 1153 по 650 фор., 1153 по 600 фор., а 576 њих имају најмању плату од 550 форината а. вр.

Пруска. У Бетлину су се по наредби министра наставе, држали професорски течајеви за образовање учитељства и то од 2. децембра па до 25. Предавања су се држала из педагогике, хигијене, домаће и културне историје.

Француска. Од целокупног прорачуна града Париза за годину 1897. који износи 326,273.550 франака, троши се на школе 28,810.956 франака.

РАЗНО.

Интронизација. Ново постављени митрополит добро-босански Његово Високопреосвештенство господин *Николај* (Мандић), приспео је у Сарајево 7. децембра о. г. где је великолепно дочекан и поздрављен од свештенства, представника свих земаљских и војничких власти, сарајевске православне српске општине и разних депутација. — Сутра дан у недељу 8. децембра била је фактична интронизација, коју је обавио у катедралној новој сарајевској цркви, у име Његова Величанства, војни и земаљски поглавар Босне и Херцеговине, преузвишени г. ђенерал барон *Аиел*. — Придружујући свој поздрав осталим многобројним поздравима, желимо Његовом Високопреосвештенству дуга века и успеха у делању на корист свете цркве православне и народа српскога, коме је Он и отац и мајка. Живео!

Издаје и уређује: **НИКОЛА Ћ. ВУКИЋЕВИЋ.**

Штампарија Ф. БИТЕРМАНА И СИНА у Сомбору.

